

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)
Štev. (Nº) 33

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
26 de agosto - 26. avgusta 1993

Se Slovenija uničuje sama?

Rodnost v Sloveniji je globoko pod mejo, tako menijo strokovnjaki, ki se bavijo z demografijo v domovini in znajo povedati, da je rodnost v Sloveniji znašala leta 1992 le še 1.34 otroka na ženo, ki rodi. To pomeni, da bi se morala povečati vsaj za 60%, da bi dosegla 2.15 otroka na ženo, kolikor je za dolgoročno obnavljanje potrebno. Ob rodnosti, kakršna je danes, brez odseljevanja in priseljevanja, bi se število Slovencev že čez 70 let zmanjšalo na polovico, čez 200 let, pa bi bilo Slovencev še sto tisoč. To seveda niso napovedi, pač pa slika, kaj ta podatek 1.34 pomeni. Prav gotovo, da leta 2063 v Sloveniji ne bo le en milijon državljanov, ker so še drugi vidiki, ki bodo rodnost spreminjali, je tudi smrtnost in druge okolnosti.

Res je, da se je število prebivalstva v Sloveniji zadnjih 30 let dvignilo, to pa zaradi priseljevanja od juga in njih rodnosti, ki je pri njih trikrat večja kot pa je pri Slovencih. Če bi se to prihajanje še nadaljevalo, bi se Slovenci zaradi majhnega prirastka v lastni domovini potapljali in izginjevali spričo naraščajočega števila drugih življenjsko rodovitnejših narodov. Zdaj ko se ta dotok preko slovensko-hrvaške meje zastavlja, je Slovenija odvisna od lastnega prirastka, ki je v resnici minimalen.

Ta stopnja rodnosti v domovini pač opozarja na izumrtje naroda, ne glede na to, koliko prebivalcev bo čez 70 let imela slovenska država. Opozarja tudi na revščino, kajti starostna piramida se ob taki rodnosti naglo spreminja. Pred desetimi leti so bili v Sloveniji trije uslužbenci na enega

upokojenca, sedaj je pa samo 1.5 na vsakega upokojenca.

Glavni vzroki izumiranja so preprečevanje rojstva otrok z legaliziranim splavom, samomori, prometne nesreče, beg pred življenjsko resničnostjo z mamili, alkohol, upadanje števila zakonskih zvez, naraščanje zakonskih ločitev in navsezadnje tudi manjše odločanje za otroke. Vse to je dediščina 45-letnega komunističnega vladanja.

Vse to gre v takem trendu lahko samo na slabše. Mnogi so mnenja, da ni dobro govoriti o tem, češ da gre za sejanje obupa. Pa to ni črnoglednost, je samo resno opozorilo, kam lahko to narod dovede. Ali kaže podatke o rodnosti naroda dramaturgizirati ali ne, je odvisno od tega, koliko je posamezniku do tega, da kot narod, kot specifična kultura ostane in ima zaželeno bodočnost.

Z novo ureditvijo in spremembo zakonov, vrnitev spoštovanja in vrednost družini smemo z zaupanjem gledati v bodočnost. Kolikokrat je v tisočih letih slovenskemu narodu grozila smrt in mu je zvonila zadnja ura? A narod je preстал in na novo oživel. V zgodovini je imel slovenski narod že več namigavanj, naj ne obstaja več: po prvi svetovni vojni, tako po drugi in tudi pozneje. Toda vsa ta namigavanja je narod zavrnil, zato zagotovo tudi danes večini slovenskim državljanom ni vseeno, naj narod živi ali naj sramotno izumrje. Zato tudi ob koncu 20. stoletja še vedno veljajo bodrilne besede: „ta rod ne bo izumrl.“

I. Žnidar

Uradne proslave Kočevskega zbora ne bo

Poročali smo že o poskusu, da bi v Kočevju slovenski parlament praznoval svojo izredno sejo v spomin t. i. Kočevskega zbora zboru leta 1943, ki naj bi bil njegov predhodnik. Bilo bi to nič drugega kot priznanje partizanske partijske revolucije pod demokratičnim plaščem.

Odločno stališče Slovenskih krščanskih demokratov pa je te poskuse zagrenilo in preprečilo.

Naj objavimo del pogovora, ki ga je imel predsednik državnega zbora (parlamenta) dr. Herman Rigelnik s „Slovencom“ in objavljenim ravnotam 7. avgusta.

Vpr.: Vi ste na pripravah na seji pa tudi drugače imeli številne sestanke tako imenovanega kolegija z vodji poslanskih skupin. Na teh srečanjih so prišli v nekaterih primerih do izraza izključujoči se primeri. Priprava na 50. obletnice tako imenovanega kočevskega parlamenta je zadnji tak primer. Samostojna poslanska skupina je na primer javno sporočila, da ne soglašajo s praznovanjem omenjene obletnice.

Odg.: Naj omenim, da delo kolegija predsedniškega državnega zbora, v katerem sodelujejo vodje poslanskih skupin, poteka izredno korektno. Do zdaj se nam še vedno uspelo dogovoriti, kaj spada v

območje omenjenega kolegija, ki ima po sprejetju novega poslovnika večjo težo, kot jo je imel prej, ko je imel še neformalno obliko.

Glede obletnice kočevskega zbora, ki ste jo omenili, so se na seji kolegija v glavnem vse poslanske skupine (razen krščanskih demokratov) izrekle pozitivno.

Pred dnevi pa sem dobil dopis gospoda Naceta Polajnarja, vodje poslanske skupine SKD. Sporočil mi je, da se krščanski demokrati ne nameravajo udeležiti kočevskega zbora. O zadevi bo odločal kolegij predsednika državnega zbora, moje osebno stališče pa je, če se krščanski demokrati ne bodo udeležili zasedanja v Kočevju, ga tudi ne more biti.

Pozneje pa je ta odločni odgovor SKD, da se ne bo udeležila slavnostne seje zbora v Kočevskem zboru v spomin partizanskega zbora med revolucijo, dokončno izkristaliziralo mnenje kolegija, da te uradne proslave ne bo, saj je bilo osnovno vodilo, da se seja pripravi v soglasju vseh poslanskih skupin oziroma parlamentarnih političnih strank.

Ta stališča poslanske skupine SKD do Kočevskega zbora so bila tudi javno posredovana na časnikarski konferenci dne 20.

Razbili spominsko ploščo

V noči na soboto so v Zagradcu ob Krki razbili veliko spominsko ploščo, na kateri je bilo izpisanih 144 imen žrtev komunizma. Neznanec je okoli polnoči z velikim kladivom večkrat močno udaril po petih ploščah in jih razbil.

Bližnji sosedje so udarce slišali, vendar

Še ne razbita plošča v Zagradcu. Na levi Ivan Korošec.

je storilec tega sramotnega dejanja zaenkrat še neznan, čeprav domačini sumijo, komu je bila plošča, ki je pričevala o komunističnih zločinih, trn v peti.

Precej nasprotovanja je bilo že ob postavitvi plošče. Blagoslovljena je bila 15. novembra 1992 kot ena prvih. Od takrat je že okoli štirideset krajev ali župnij postavilo podobne spominske plošče. Nekaj dni pred slovesnostjo v Zagradcu je tamkajšnji župnik dobil v poštnem predalu anonimno pismo, v katerem je hotel neznanec prepričati župnika, župljane in ključarje, da „večina zagraških župljanov ne dovoli, da

bi bila spominska plošča na cerkvi“. Res je nekaj pred tem prišlo do dopisovanja med pripravljalnimi odborom za postavitev spominske plošče in med škofijo, ki načeloma nasprotuje, da bi bile te plošče na cerkvah. V Zagradcu in bližnjem Ambrusu so potem le pritrdili spominske plošče

na zunanjo steno cerkve in večina ljudi meni, da je to pravilno dejanje.

V soboto popoldne so si kraj tega sramotnega dejanja ogledali kriminalisti ter zbrali nekaj podatkov. Zdaj, ko je borčevska organizacija Lipo sprave razglasila za lipo sovražstva, dejanje v Zagradcu verjetno ni domislja posameznika. Gre za organizirano delo tistih, ki jim medvojni in povojni zločini, 48-letno zatiranje resnice, ter

vsiljeni privilegiji (borčevske pokojnine), ki iz teh dejanj izhajajo, niso dovolj oziroma se z resnico nikakor ne morejo soočiti. Ta je seveda neizprosna in kruta. Ko sem se v soboto vračal iz Zagradca, kjer so ljudje zaradi dejanja zelo razburjeni, sem ob cesti lahko opazoval več partizansko-komunističnih spomenikov, ki se jih nihče ne dotakne (tistega na Muljavi, mimo katerega me je prav tako peljala pot, so sredi osemdesetih let poškodovali udbovci, da bi okrivili druge).

Slovenec, 23. 8. 1993

Posredoval Vinko Levstik

Po njih delih jih poznamo!

Nedelja, 22. avgusta. Iz Slovenije je prišel faks: Danes odkritje obeležja žrtev komunističnega nasilja v Rovtahn. V Zagradcu na Dolenjskem pa so znani zločinci razbili pred meseci postavljeno obeležje.

Ko so se v slovenski demokraciji komunisti preoblekli v narodne barve kot žrtve „tuje agresije“ južnih tovarišev, so na svoj novi transparent pripeli „krščansko etiko“, „nerevanšizem“ in „spravo z mrtvimi“.

Pravijo, da je bila sprava v Rogu. Kdo, s kom? In če je vendar bila, ali niso tudi spravo pahnili v brezno? Do Zagradca prav gotovo ni segla. Tam so še boljševiski rablji, ki bi radi dolgo vrsto pomorjenih ponovno morili. Kako je temu ime? Nova OF, nova NOV, nova ljudska oblast, ali vandalizem hirajočega boljševisizma?

Zahtevamo od slovenske demokratične oblasti, da najde vsaj te zločince!!

TABOR

avgusta in tudi objavljena na TV in vseh drugih medijih.

Gotovo se je s tem SKD postavila na jasno in odločno stališče in uvrstila Kočevski zbor tja, kamor spada — to je med partizansko partijsko propagando, katero noben demokratičen parlament ne sme častiti kot svojo predhodnico. Bilo je tudi junaško dejanje, ko so edini (kje je bila Slovenska ljudska stranka?) dvignili svoj glas proti temu in tudi uspeli! Odločna beseda in načelno stališče ter pogumno dejanje!

Plače v Sloveniji

Medtem ko so marca, aprila in maja plače nazadovale, se bo verjetno pokazalo, da so junijske realno vnovič poskočile. Statistični zavod je sporočil, da so bile povprečne junijske plače skoraj 45 tisoč tolarjev, kar je za 2,3 odstotka več kot maja. Plače so bile višje predvsem v gospodarstvu, medtem ko so bile v negospodarstvu za pol odstotka nižje kot mesec prej.

Spor med obrambnim ministrom in pravosodjem

Nedavno odkrite velike količine orožja na mariborskem letališču se je v tem tednu nadaljevalo z javnim sporom med obrambnim ministrom Janezom Janšo in ministrom za pravosodje Mihom Kozincem. Kozinc se je odzval na izjavo svojega kolega Janše, da je v zvezi z orožjem vprašljiva „pravilna naravnost preiskave“, poleg tega pa obrambnemu ministru očita še mnogo nepravilnih stališč glede vse zadeve. Prvi človek slovenskega pravosodja meni, da si Janša „vmešavanja v neodvisnost sodstva“ kot član vlade ne sme in ne more privoščiti. Pri tem pa so se v krogu Janšinih zagovornikov pojavila ugibanja, ali se je Kozinc za „napad“ na obrambnega ministra odločil sam ali po pogovoru z vodstvom matične, Liberalno demokratske stranke. Kozinc naj bi se po Janšinem mnenju posvetoval celo s prijatelji „Veličega gobarja“, pri čemer meri na predsednika Milana Kučana, ki naj bi bil prijatelj nekdanjega komunističnega funkcionarja Staneta Dolanca. S tem naj bi „mariborska orožarska afer“ prerastla v boj za prevlado med levim, Kučanovim taborom in taborom radikalne desničarske laične struje, na kar merijo komentatorji vseh slovenskih dnevnikov.

„Scenarij je znan,“ trdi Janša, ki v obsežnem javnem pojasnilu zadnji zaplet v vladnih krogih povezuje s škandalom okrog podeljevanja zlatih znakov svobode in drugimi kočljivimi vprašanji, ki burijo slovensko javno mnenje. Janša tudi ocenjuje, da se bojuje proti „udbomafiji“. Spor je ta teden dosegel vrhunec s Kozinčevim obljubo, da bo odstopil, če vlada ne bo obsodila „Janšinega vmešavanja v neodvisnost sodstva“ oziroma če na seji vlade sam ne bo dobil podpore.

Slovensko javno mnenje se je po pisan-

Izjava kulturnikov

V izjavi z naslovom Opredelitev se je na javnost 23. avgusta obrnilo 14 slovenskih kulturnikov oziroma umetnikov, ki so razen po svojem delu znani predvsem po sodelovanju v krogu Nove revije. Podpisniki izjave opozarjajo, da je „samostojnost slovenske države nenehno ogrožena s podtalno politično dejavnostjo neokrnjenih struktur bivšega režima,“ ki jo razodeva niz afer in deviacij v družbi.

„Dokler se bomo ob aferah in drugih družbenih anomalijah, ki nas v očeh sveta potiskajo na rizično mesto nekakšnega bantustana, spraševali predvsem o tem, kdo jih razkriva, ne pa o temeljnih vzrokih zanje in njihovih nosilcih, toliko časa bo trajalo tudi latentno krizno stanje, ki ne prizadeva le izvršilne oblasti, ampak družbo v celoti,“ so zapisali Niko Grafenauer, Rudi Šeligo, Tomaž Šalamun, Dane Zajc, Aleksander Zorn, Jože Snoj, Primož Simoniti, Matjaž Kocbek, Drago Jančar, Andrej Inkret, Andrej Hieng, Mate Dolenc ter Lojze Kovačič in Vladimir Kovačič.

V javni izjavi kulturniki tudi opozarjajo na dvoličnost pravosodja, ki na eni strani dokazuje svojo strokovno suverenost in politično neodvisnost v dialogu z obrambnim ministrom, na drugi strani pa se niti z besedico ni odzvalo na izjavo premiera Janeza Drnovška, da je „želja vlade okrepiti pravosodnega sistema in jasna usmeritev vseh sodnikov in tožilcev, kaj je prioriteto, kaj morajo delati in kaj morajo preiskovati“.

STA

ju dnevnega časopisa očitno razdelilo za in proti Janši. Eden redkih optimistov je zunanji minister Lojze Peterle, nekdanji predsednik vlade in sedanjí podpredsednik, ki iz lastnih izkušenj oceni, da „zadeva vlade ne bo omajala“. Pri vsem tem je dobilo odkrite orožja v Mariboru drugoten pomen, vsi politiki pa zatrjujejo, da z orožarsko afero nimajo nič, ugotavlja komentator Večera.

Slovenski časopisi se sprašujejo, ali bo pokrov velike koalicije treh v bližnji prihodnosti razneslo. Z vrha liberalne demokracije prihajajo vse močnejši signali nezadovoljstva s prvim človekom LDS in predsednikom vlade, ki pa se zaostrujejo zlasti ob vprašanju obrambnega ministra. Združena lista napenja vse sile, da bi obdržala svoje ministre in mesto v koaliciji. Najbolj brezskrbno delujejo krščanski demokrati, ki jim glavne afere niso prišle blizu. Časniki sprašujejo, ali bo odgovor na vsa vprašanja dal razplet dvoboja med Janšo in Kozincem, ki je samo navidezno spopad zgolj dveh vladnih ministrov, pravosodnega in obrambnega. Dilema, ali bo odstopil prvi ali letel drugi, odpira nekatere mnogo globlje in razvejane probleme slovenskega političnega pragmatizma oziroma strankarskih prestiznosti.

Spomenika žrtvam komunizma

V nedeljo 15. avgusta so v Velikih Laščah postavili spomenik žrtvam komunistične revolucije v letih 1941-1945. Na njem je 211 imen (od teh je bilo 20 civilistov). Na spomeniku zaradi nasprotovanja hčerke ni imena dr. Ludvika Kožuha, ubitega 21. 9. 1943.

Župnija Velike Lašče je zaradi komunizma pretrpela veliko gorja. Prve civilne žrtve so padle že 18. februarja 1942.

21. septembra 1943 so partizani za velikolaško železniško postajo postrelili 60 ujetnikov. V Velikih Laščah so partizani (Tomšičeva in Šercerjeva brigada) pod neposrednim vodstvom glavnega štaba NOV in POS 3. decembra 1943 bratomorilsko napadli komaj oblikovano domobranksko postojanko. Padlo je okoli 60 domobrancev in civilistov. (Strle je leta 1989 v knjigi Tomšičeva brigada navedel, da „so po trgu našli 200 padlih domobrancev“). Partizanski „osvoboditelji“ jih niso pustili pokopati na pokopališču. Domačini so jih morali pokopati za pokopališčem.

Franc Perme, predsednik društva za zaznamovanje zamolčenih grobov je poudaril, da so časi, ko so postavljali spomenike in prižigali sveče samo nekaterim, mirno.

Stane Šterbenk, član Nove slovenske zaveze, je najprej dejal: „Spominjamo se najprej tistih prvih žrtev komunizma, katere so v tistih strašnih nočeh groze trgali od družin in jih odganjali v gozd, od koder se niso nikoli več vrnili. Teh je bilo iz župnije kar 18.“ Šterbenk je opozoril tudi na nekatere kritike: „Nekateri nam očitajo, da bodo spominske plošče pomorjenim domobrancem znova ločevale ljudi. Tem odgovarjamo, da ravno zavračanje javnega spomina na pomorjene domobrance ohranja in spodbuja razkol. Ta spominska plošča je simbol svobode in zmage nad strahom ter eden od elementov in pogojev enakopravnosti Slovencev.“ O spravi, ki so jo partizanski borci pred kratim tako na-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Komaj dober mesec manjka do volitev, pa postaja položaj vedno bolj zapleten za vlado. Dejstvo je, da peronizem ne potrebuje le enostavne zmage, o kateri so vladni močje prepričani, marveč potrebuje prepričljiv uspeh, ki naj bi dejansko pokazal, da je prebivalstvo strumno uvrščeno za Menemom in njegovim gospodarsko-socialnim modelom. In prav na tem področju grozi nevihta, še bolj neprijetna in nevarna zaradi bližnjih volitev.

TEŽKI POSLI

Pravzaprav bi lahko zatrdili, da so se vladni strategii zmotili v nekaterih ključnih točkah. V Menemovem krogu se dobro zavedajo, da med vlado in sindikati razmerje ni ravno rožnato. Sindikalna zaslomba je izredno važna za volilni uspeh, tako med kampanjo, kakor na volitvah samih. Večkrat se je že pokazalo, zlasti v peronizmu, da je užaljeni delavski sektor nagnil tehtnico na drugo plat. Zato se je Menem sestal v torek 17. z „neodvisnim“ peronističnim sindikalizmom (staro sindikalno gardo in nekaj neuvrščenih) ter sprejel njih zahteve in vzpostavil dialog, ki naj bi rodil obilne sadove.

A idila ni trajala dolgo. Že v četrtek je uradni inštitut za statistike objavil podatke glede stanja zaposlenosti v državi. Ta objava je bila pravi nož v hrbet vladnemu optimizmu, saj so nenehoma trdili, zlasti zadnje čase, da zaposlenost raste. Uradne številke objavljene pretekli teden pa govore o 1.134.000 brezposelnih in še o 1.084.000 podzaposlenih. To je za Argentino zgodovinski rekord, saj dvigne brezposelnost na 9,9% aktivnega prebivalstva (8,8% v notranjosti, 10,6% v prestolnici in Velikem Buenos Airesu). Kaj smešno zvone besede gospodarskega ministra: Cavallo je zatrdil, da je več brezposelnih, ker so plače boljše in zato več ljudi hoče delati in iščejo boljše službe. Mimo te trditve se je v vladi na obrazih poznalo, da je bil udarec hud.

A Menem je hotel najti „srečo v nesreči“ in zato je vlada še isti dan poslala v parlament zakonski osnutek o delavski reformi. Izgovor je bil, da le ta reforma more pospešiti industrijsko reaktivacijo in znižati brezposelnost. „Dve muhi na en mah“, pokazati, da se resno zavzemajo za večjo zaposlenost in doseči potrditev osporava-

padli, pa je poudaril: „Vemo, da bo sprava dolgotrajen proces, saj je zanj treba izpolniti nekatere pogoje: razglasitev spopada med partizani in domobranci za državljansko vojno, priznanje enakopravnosti obeh strani v državljanski vojni, priznanje zločinov in poprava krivic, storjenih med državljansko vojno in po njej, ugotoviti krivce zločinov ter objektivno resnico o državljanski vojni ter njenih akterjih. Brez izpolnitve teh pogojev ni mogoče pričakovati notranje pomiritve in trdnosti države Slovenije.“ Štrbenk je še dejal, da bi se nekateri z izgovorom o početju novih krivic radi izognili popravljanju krivic, ki so jih naredili.

Vinko Levstik, borec šestega velikolaškega bataljona, je ves čas skrbel za postavitev tega spomenika. Imel je tudi govor, ki smo ga priobčili v prejšnji številki Svobodne Slovenije. (Tam smo napačno navedli, da je bil govorjen na proslavi v Loškem Potoku. Prosimo, da oprostite pomoto).

V nedeljo so postavili velik spomenik tudi v župniji Devica Marija v Polju, na katerem je 83 imen (žrtev komunizma je bilo 90).

Ivo Žajdela - Slovenec, 17. 8. 1993
Posređoval Vinko Levstik

nega zakona, ki že nekaj časa kroži okoli parlamenta, pa doslej še ni prišel na vrsto niti za debato. Kajti delavna reforma jezi lase celo najbolj menemističnim sindikalistom.

Odgovor je bil hiter. Sindikalisti so enostavno zavrnili predlagani zakon in z različnimi dokazi skušali razložiti, da ta reforma ne bo rešila problema brezposelnosti. Nastala je debata, dialog gluhih, v kateri ni pričakovati ne jasnosti ne kakega zaključka, kajti vsak sektor trdi svoje in nihče ni odprt za razloge drugega. Vlada in podjetniki vidijo v zakonu priložnost, da se znižajo izredno visoki delegatski stroški v podjetjih. Podjetniki bodo manj tvegali pod novim sistemom in bodo manj plačali v socialne in pokojninske sklade in zlasti nič ali malo jih bo stalo odpustiti delavca, zlasti v prvi preizkusni dobi.

V bistvu osnutek predvideva možnost delavskih pogodb, ki podjetnike ne vežejo v nedogled. Te pogodbe, ki znatno znižajo delavske stroške podjetja, bodo lahko trajale od treh mesecev do treh let, šele potem bo delavec avtomatično postal polnopraven v podjetju. Enako spreminjajo sistem delavskih ur, nadur, tedenskega počitka, počitnic, odpusta, itd. Podobne reforme so uvedli že v drugih državah in so v veljavi v marsikateri državi opevanega „prvega sveta“. V tem imajo sindikalisti prav: v teh državah tudi niso rešili problema brezposelnosti, ki danes tare domala ves svet.

ENA IN DRUGA REFORMA

A tukaj je treba gledati ne le na sindikalni in gospodarski učinek sprememb, marveč zlasti še na politični. V tem vidimo tisto pomoto vladnih strategov, o katerih smo prej govorili. Res je, da je vlada samo presenetil položaj brezposelnosti. A nerazumljivo je, da se je Menem nekaj dni prej sestal s sindikalisti, debatiral z njimi o raznih problemih, tudi o spremembi delavskega sistema, ni pa jim omenil, da je osnutek že izdelan in dejansko na poti v parlament. Besnost med sindikalisti je bila večja zaradi tega molka kot pa zaradi osnutka samega, katerega so itak več ali manj že poznali.

Negativno je za peronizem tudi dejstvo, da pride na pragu volitev do ostrih spopadov med vlado in sindikalisti. Zlasti še, če uštevamo, da je eden velikih ciljev vlade tudi ustavna reforma. Res je, da število sindikalnih poslancev nenehno pada. A kljub nizkemu številu more biti njihov glas v parlamentu v danih okoliščinah odločilen.

S tega vidika je prilično, da se nekoliko ozremo v zgodovino. Ko si je Perón zamislil svoje gibanje in ga politično organiziral, ga je razdelil na tri velike veje: politično, sindikalno in žensko. Tudi ob volitvah so glede kandidatnih mest več ali manj upoštevali te proporcije. Potem je sistem padel v pozabo. Menem je pred kratkim obnovil del te tradicije in zakonsko obvezal, da mora biti tretjina kandidatnih mest v ženskih rokah. Marsikatera lista za prihodnje volitve je bila sodnijsko ovržena, ker ni upoštevala te „ženske“ proporcije. Kar se tiče sindikalizma, je položaj ravno obraten. Le buenosaireski guverner Duhalde, ki dela z obrazom na leto 1995, je vključil na kandidatne liste vredno število sindikalistov. Na splošno pa moremo razbrati, da je Menemova ideja čim bolj postisniti v ozadje delavstvo in kar se le da zmanjšati moč sindikalizma.

Peronizem tako ni več izraz delavskih množic; organizirano delavsko gibanje ni več „hrbtenica“ peronizma, kot je trdil Perón. In vendar, če gledamo ankete in sta-

Nad. na 3. str.

Sarajevo pod varstvom ZN

Po dveh letih državljanske vojne na Balkanu s 150 tisočnimi mrtvimi, tisočnimi ranjenimi in pohabljeni ter milijonov beguncev po Evropi, so se končno sporazumeli bosanski voditelj Izetbegović, zastopnik hrvaških Bosancev Mate Boban in Srb Radovan Karadžić ter sprejeli odločitev ZN, da bodo mednarodne sile po razorožitvi vseh nasprotujočih skupin zasedle Sarajevo in ostale dve leti v sedaj skoro popolnoma porušenem Sarajevu, vendar še vedno s 400.000 prebivalci.

Mesto bo v bodoče administriral opolnomočeni funkcionar ZN skupno s štirimi muslimani, tremi Srbi in dvema Hrvatoma. Srbski in hrvaški predsednik Milošević in Tudjman ter Črnogorec Bulatović bodo skupno z mirovnima posredovalcema Lordom Owmom (ZS) in Stoltenbergom (ES) odločali o administrativni mapi sarajevskega področja.

Nobelov nagradenec J. Brodsky (1987), pesnik, je v The New York Timesu zanikal, da „je balkanska vojna boj ras in verstev“. Srbi, Hrvati in Bosanci mu ne pomenijo nič. Prav tako ne muslimani, katoličani in pravoslavci. Zgodovinski izgovori so zanj le opravičilo zločinov njihovih političnih in vojaških vodij. Tako sodi politično črne (četnike) in rdeče (komuniste) v Sarajevu, Beogradu in v Zagrebu. Brodsky zahteva, da ZDA čimprej izvedejo v Bosni razorožitev vseh bojujočih se skupin, istočasno obsoja zmoto vseh, ki so priznali suverenost teh držav. Zahteva izničenje priznane suverenosti, dokler bodo vladali v teh državah krivci bratomorne vojne na Balkanu.

Brodsky je pesnik in severnoameriški državljani in bržkone še ni prišel do spoznanja, da sta mentaliteti obeh Amerik in

Evrope popolnoma različni. V Amerikah vlada mnogo tolerance do narodnostnih vprašanj. Evropa pa gre svojo pot — tudi v Rusiji in na Balkanu.

Brez resnega posega ZN, ES in ZDA si težko predstavljamo mir v Evropi in nov svetovni red, ko svetovne sile dopuščajo fašistično-komunistične režime. Dokler bodo ti obstajali, je nevarnost svetovne krize in novih vojn vsak dan večja. Človeška civilizacija je v igri. Bo ostala v starem redu ali vstopila v novega? Prvi ne bo obstal dolgo! Reakcionarne vlade so doslej vedno omogočale resolucije, iste so vedno stopnjevale v nasilja. Revolucionarni proces je mogoče obvladati le hitro in častno... korak za korakom. Ne s prelivanjem krvi in z nasiljem!

Razgovor med odločilnimi je v igri. Predsednik t. i. BiH bo bržkone tudi v bodoče zahteval umik zasedbenih čet. Še vedno grozi nevarnost nadaljevanja nacionalsocialističnega srbskega nasilja na Kosovu in v Krajini. Titov načrt vsiliti južno-slovanskim narodom idejo enotnega naroda je preteklost. Konec BiH vsiljuje misel, da je vojna še vedno legalno politično sredstvo. To, tako kaže, vsiljuje učinkovito možnost, da so t. i. človekove pravice le akademski kodeks dejanskih razmer. Ti dejansko določujejo razmejitvi novih mej.

In Kosovo? Svobodni svet mu posveča premalo pozornosti in važnosti... Zadnja poročila s Kosova navajajo nova nasilja srbske soldateske na Kosovu z večino albanskega prebivalstva. Poročila iz Albanije, kjer je predsednik Beristra zahteval poseg ZN tudi na Kosovu, vsiljujejo misel, da hočejo Srbi tudi tu izvesti etnično čiščenje.

-erne

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske latinskoameriške Trgovske Zbornice

DAJ DELO SVOJI DEŽELI. To geslo si je privzelo vodstvo Štajerske pivovarne. Pripravljeni so ponuditi svoje izdelke po konkurenčnih cenah. Slovenske pivovarne predstavljajo izredno bogato industrijsko tradicijo in dajejo kruh vsaj štirideset delavcem.

KOMPASOV POSLOVNI IMENIK SLOVENIJE je že v 138 državah sveta. V njem je podatkov za 50.000 različnih izdelkov. S številnimi pomembnimi podatki pa so predstavljena tudi posamična slovenska podjetja.

OKOLJU PRIJAZNI PARFUMI. Svetovni dan varstva okolja v Sloveniji ni šel mimo kar tako. Za to je najbolje poskrbela Krka Kozmetika Novo mesto. Pri polnjenju bodo uporabljali neškodljiv plin dimetil eter. Zmogljivost nove polnilne linije je 30 steklenič v minuti.

SLOVENIJA GRADI NOVE TEMELJE ZA TURIZEM. Kakovosten bo tisti turizem, ki bo uspešen in hkrati prizanesljiv do naravnega okolja in prebivalcev. Potrebni so ekonomski, organizacijski, socialni in institucionalno-pravni ukrepi. Na žalost je vrsta ljudi med krizo zaspala in izgubila iniciativo.

PRVI MENJALNIŠKI AVTOMAT V LJUBLJANI so postavili v enoti Slovenske kreditne banke na Ajdovščini 4. Avtomat bo menjal 17 različnih valut in bo posloval 24 ur dnevno. Izdajal bo pismena potrdila.

NA 37 MESTU. Po površini je Slovenija 149 država na svetu, po številu prebivalcev je na 137. mestu, po bruto domačem proizvodu na prebivalca pa je na 37. mestu.

EVROPA JE NAŠ ŽIVLJENJSKI PROSTOR. Slovenija se uspešno vključuje v Evropo. Poleg sklepov evropskega parlamenta, ki so veliko politično priznanje novi državi Sloveniji, pa je za slovensko gospodarstvo prav tako pomembno uspešno vključevanje v številne organe in celoten sistem Evropske skupnosti. Srce tega velikega mehanizma je v Bruslju in zaposluje več desetisoč ljudi.

VEČ TUJIH ČEVLJEV KOT DOMAČIH. Lani so v Sloveniji uvozili poceni in manj kakovostne obutve: kar štiri milijone parov, domačih čevljev pa so „čevljarji“ prodali manj kot dva milijona parov.

SLOVENIJAVINO DOBILA PRIZNANJE. Je to prvo slovensko podjetje živilske stroke, ki je dobilo certifikat ISO 9001. Priznanje zajema celoten program brezalkoholnih in alkoholnih pijač. Na leto izvozi za 60 milijonov dolarjev vina, kar je približno en odstotek svetovne trgovine z vinom. Izvažajo v 48 držav na vse celine, v ZDA in Nemčiji ima pa tudi svoji podružnici.

SVILENA POT. Od leta 1985 do lani se je proizvodnja preje in tkanine zmanjšala za več kot polovico, število zaposlenih pa je zdrsnilo s 52 na 42 tisoč.

ODPADKI POSTAJAJO BREME. Teh je namreč toliko, da postajajo pravo ekološko breme, njihovo odstranjevanje pa je tudi že zelo drago. Zato si pri podjetju SAVA v Kranju prizadevajo, da bi bila količina odpadkov čim manjša in da bi čim več teh uporabili vnovič.

MALO GOSPODARSTVO NA POHODU. V Sloveniji je v drobnem gospodarstvu 10 odstotkov vseh zaposlenih, ustvarijo pa 45 odstotkov celotnega slovenskega gospodarstva. Obrtniki in mali podjetniki imajo malo tujih trgov in manjka jim trgovskega znanja. Za razvoj drobnega gospodarstva bo šlo iz proračuna 900 milijonov tolarjev.

PROTESTNA ZAPORA MEJNIH PREHODOV. Izvedli so jo prekmurski kmetje. Promet je v celoti onemogočen na mednarodnih mejnih prehodih. Kmetje zahtevajo takojšnjo uvedbo zaščitnih cen in dosledno spoštovanje. Za mleko zahtevajo 31 tolarjev, za govedo 185, svinjino 175 in za pšenico 27 tolarjev.

GOZD JE MOJ PRIJATELJ. Gozdno gospodarstvo Postojna je v okviru tedna gozdov (od 24.—30. V.) razpisalo nagradna natečaja za otroška likovna in literarna dela na temo Gozd je moj prijatelj. Do 1. junija so prejeli 122 likovnih in 77 literarnih del.

KOREJCI Z AVTOMOBILI ODPIRAJO VRATA. V Ljubljani so v prostorih Kompas Hertza odprli nov salon avtomobilov DA-EWOO iz Koreje. To veliko korejsko podjetje, ki letno ustvari več kot 25 milijonov dolarjev dohodka, je podpisalo s privatnim slovenskim podjetjem COME2US, izključno pogodbo o prodaji avtomobilov za Slovenijo. Hrvaško in Makedonijo.

NOVOMEŠKA ISKRA, ki je bila v velikih težavah, je zopet v vzponu. To podjetje za energetsko elektroniko, po uspešni sanaciji, ki jo je izvedla nova vodstvena ekipa, letos ne bo imela izgube.

800 MILIJONOV POSOJILA. Vodstvo Svetovne banke bo Sloveniji dalo posojilo 800 milijonov dolarjev. Posojilo bo treba vrniti v 15 letih.

14 MILIJONOV STEKLENIC NA TUJE. V Radenski bodo letos izvozili 14 milijonov steklenic mineralne vode. S tem se bodo uvrstili med največje izvoznike mineralne vode v Sloveniji.

GOSPODARSKI KAZALCI DRŽAV SVETA. Pod tem naslovom je Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR) je v Ljubljani izdal zanimivo knjigo. V njej so zbrani vsi glavni podatki za 160 držav sveta. V knjigi je tudi Slovenija podrobno predstavljena.

UČINKOVITO DROBNO GOSPODARSTVO na Celjskem. Konec leta je bilo v drobnem gospodarstvu občine Celje zabeleženih 895 pravnih oseb, kar je za 59 odstotkov več kot lani. Število na novo ustanovljenih malih podjetij stalno narašča.

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE je na svoji seji 16. junija podprla protestne akcije slovenskih kmetov.

Z LESTENCI ČEZ LUŽO. V Hrastniku so imeli pri podjetju Sijaj več suhih let. Sedaj pa se je zadeva že zboljšala. Njihovi lestenci so vse bolj zanimivi tudi za kupce iz ZDA. Do sedaj so iztržili že milijon mark, do konca leta pa vsaj še za dva.

CENA ZLATA IN PROMET SO ŠLI NAVZDOL. Gram nepredelanega zlata je na dražbi plemenitih kovin 16. junija stal 1.480 tolarjev, kar je za 13 tolarjev manj kot pred enim tednom.

POVPREČNA BRUTO PLAČA je aprila znašala 71.298 tolarjev, od tega v gospodarstvu 65.569 in v negospodarstvu 92.020 tolarjev.

MOŽNOSTI NA JUGOTRGU. Z novimi državami bo pač mogoče trgovati, kot z vsako državo. Ta trg pa ne more pomeniti pomembnejšega vzroka za oživljanje slovenskega gospodarstva.

TABOR SLS

Blizu Trebnjega se je zbralo okoli 5000 ljudi na sklepni prireditvi petega vseslovenskega tabora Slovenske ljudske stranke. Ob taboru so pripravili vrsto prireditev, slavnostni govornik pa je bil predsednik stranke Marjan Podobnik.

Kdo je tržaški oktet

Tržaški oktet je imel prvi celovečerni koncert 20. decembra 1970 v Nabrežini. Dobro leto kasneje je prvič stopil preko meje. Najprej v Novo Gorico in pred koncem 1972 tudi v Avstrijo. Od svoje ustanovitve do danes je imel nad 400 stikov z občinstvom. Sem so vštet celovečerni koncerti, nastopi na revijah Primorska poje, Zveza cerkvenih pevskih zborov, na Srečanju oktetov Primorske v Ricmanjih, na proslavah, jubilejih, dobrodelnih koncertih, ob spremljanju bogoslužnih obredov, pri raznih tekmovanjih, didaktičnih nastopih po šolah v okviru glasbene vzgoje, ter daljše in krajše turneje po Italiji, bivši Jugoslaviji, Avstriji, Grčiji, Švici, Združenih državah Amerike in Kanadi.

Oktetov pobudnik in prvi predsednik je bil Rudolf Žagar, njegov umetniški vodja pa Ivan Sancin. Sledil so mu Sergij Radovič, Ubald Vrabc, Janko Ban in Mirko Šlosar.

Danes vodi oktet Aleksandra Pertot, profesorica violine, diplomirana 1985 v Ljubljani in istočasno na konservatoriju Giuseppe Tartini v Trstu. Štiri leta kasneje je diplomirala tudi v solopetju in oblikovala triletni zborovski tečaj.

V prvi zasedbi zbora so peli: Vladimir Komar, Rudi Stopar, Rudolf Žagar, Rafael Grgič, Jadran Žerjal, Giorgio Zonta, Ivan Sancin in Nevo Hrvat. Prva dva sta še danes v zasedbi, ostalih šest so pa zamenjali naslednji pevci: Boris Pangerc, Walter Kovvačič, Vinko Milič, Marko Arduini, Walter Stopar in Vinko Škerlavaj. V tej zasedbi bodo prišli v oktobru med nas.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Nad. z 2. str.

tistike, so najnižji sloji tisti, ki bodo masivno volili peronizem. Res je, da številke veljajo za prestolnico, toda v provincah položaj ni mnogo drugačen. S tega vidika in čim revnejši so široki predeli ljudstva, si peronizem zagotavlja več glasov. Obratno se veliki procenti srednjega sloja obračajo ali k radikalizmu ali v manjši meri k levici, ki jo trenutno pooseblja Velika Fronta. Paradoksalno, kot smo že zapisali, se v nižjih slojih volilci obračajo od peronizma k vojaškemu kandidatu MODINA, ki ga vodi Aldo Rico. Ni čudno torej, da v prestolnici vstaja kot tretja sila Velika Fronta, medtem ko v provinci Buenos Aires, zlasti v industrijsko revnem pasu okoli mesta kaže, da bo tretje mesto in s kaj prepričljivimi številkami zasedel Rico.

Omenili smo ustavno reformo. Trenutno polemika teče o tem: (in radikalizem ji stoji na čelu) vlada hoče doseči potrditev v kongresu z dvotretjinsko večino „prisotnih“, medtem ko ustava jasno določa, da je v tem primeru potrebno dvotretjinska večina „njenih članov“. Bo vlada vztrajala na lažji, a neustavni poti? Ni verjetno, kajti v poslanski zbornici niti tega ne bo mogla doseči brez pomoči radikalizma. To bi bil pravi čudež. Ali pa nevarna igra. Zlasti še po bliskovitem a predvidenem odstopu notranjega ministra Beliza.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

28. julija

1 dolar	127,80 SIT tolarjev
1 marka	70,10 SIT tolarjev
100 lir	7,52 SIT tolarjev

MATJAŽ ČEČ

Pomagajmo obmejnim šolam!

Predsednik Sarmiento je leta 1874 v Buenos Airesu ustanovil šolo (Nacional de Profesores). Takrat je bil Mariano Acosta guverner province Buenos Aires in je šola dobila ime po njem.

Ta ima osnovno šolo (900 dijakov), srednjo šolo (1200 dijakov) in profesorat (700 dijakov). V izobrazbi je ena od treh najboljših šol v Argentini, za Nacional Buenos Aires in Carlos Pellegrini.

Šola je tudi vključena v državnem programu „Proyecto 13“, ki je bil pričel leta 1985. Ta program pomaga, da dijaki napredujejo na različnih področjih. Najvažnejši točke so: pevski zbor (ki ima turneje po notranjosti Argentine), simfonični orkester (ki je tudi občinski), klub znanosti (ki je že imel turneje v Braziliji in po notranjosti), operativno „Malimán“, razna delovanja s nekonvencionalno energijo, center za risanje, itd. Treba je povedati, da je na primer v risanju na Feria del Libro šola od 32 nagrad dobila 28.

Čeprav veliko ljudi misli, da so državne šole slabše in privatne boljše, se zelo motijo, ker so tudi v privatnem krogu boljše in slabše. Na primer, naša šola ima tri laboratorije: kemijski, fizikalni in naravoslovni. Zadnji je eden najboljših in največjih v Argentini. Vse to vzdržuje z dijaškim prispevkom, ker z novo legislacijo niti državno ministrstvo niti občina nočeta nič prispevati. Tudi znani in veliki znanstveniki so diplomirali na tej šoli: admiral Isaac Rojas; predsednik vojaškega geografskega inštituta; član akademije v Španiji, kakor tudi razni predsedniki in politiki v Argentini.

Zaradi vseh napadov vlade na državne šole se dijaki skušajo na več načinov organizirati. V šoli je ustanovljen dijaški zbor (centro de estudiantes), ki ga vsako leto volijo in ima velik vpliv v šolskem krogu. Pisec je tajnik za socialno delo. Med počitnicami je to tajništvo prebarvalo vse table, popravilo mize, stole (ki so iz leta 1910) in razne druge reči. Vse to s prispevki, ki smo jih nabrali pri športnem turnirju en teden prej. Ta center ima različne obveznosti: pogovoriti se z direktorjem šole, navduševati za različne manifestacije, braniti dijaške pred različnimi krivicami, diskriminacijami, itd.; organizirati dneve za čiščenje šole, športne turnirje, itd.

V dijaškem zboru sem tudi podal predavanje o Sloveniji ob drugi obletnici neodvisnosti. V velikem številu so se tega učenci in profesorji udeležili in potem tudi sodelovali z debato.

OPERATIVO „MALIMAN - HUACO“

Eden najvažnejših programov v šoli je program „Malimán-Huaco“. To je program, ki ga je pričela žandarmerija leta 1979. Geslo je bilo: „Argentinos, marchemos hacia las fronteras - Argentinci, pojdemo k mejam“. Ustanovili so ga, ker so takrat bili mejni problemi s Čilom in je država hotela dati važnost temu pasu, da bi zbudila nacionalizem.

Program je namenjen šolam, da bi botrovale eni šoli v tem pasu. Naša šola je dobila šolo v Malimanu (40 km daleč od zadnjega mejnega prehoda - 100 km daleč od Čila), ki leži v provinci San Juan, 1400 km. severnozahodno od Buenos Airesa.

Ta program je propadel leta 1983, ko je bilo konec vojaških vlad. Šole so večinoma opustile ta program, nekatere se pa še trudijo z njim.

Odkar se je program ustanovil, je žandarmerija pripomogla z vozilom vsaki delegaciji v svojo šolo. Od leta 1984 naprej pa

se mora ta program sam vzdrževati, ker država noče nič prispevati.

Leta 1985 pa je šola začela botrovati še trem šolam v Huacu (200 km daleč od Čile), l. 1992 pa še dvema: Pachimoco (blizu Jáchala) in Colangüil (blizu Malimana). Vse šole imajo interinat, kjer učenci spijo in jejo. Gredo domov, kadar so počitnice. Včasih pa jim provinca ne pošlje živeža, tako da ga morajo zapreti cele tedne ali mesece.

Tako smo dosegli na primer, da so odprli srednjo šolo v Huacu in smo zgradili v Malimanu šolo iz opeke (prejšnja je bila narejena iz adobe — blata in slame).

Lansko leto sem jaz odpotoval v Huaco. Prišel sem tja zelo presenečen. V nedeljo, ko smo prvič šli obiskat družine, smo šli v hišo (če se lahko imenuje hiša, saj ni imela vrat ne oken, imela je luknje v stenah, stene so narejene iz „adobe“ in streha iz slame) in vprašali fanta, starega 14 let, kakšen je en dan njegovega življenja. Odgovoril nam je: „Zbudim se ob 6. uri zjutraj in grem delat na njivo. Od 12 do 17 grem v šolo, nato grem spet delat na njivo do 24. ure. Tedaj pridem domov in se do dveh zjutraj učim. Jaz sem najstarejši brat. Oče in mama sta umrla in jaz moram vzdrževati mojih sedem bratcev. Jemo včasih, kadar je kaj, ker mi plačajo 90 pesov (10 dolarjev) mesečno in ne moremo nič drugega narediti“. To je povedal z odkritostjo.

Huaco je leta 1976 imel 8000 ljudi, ima bolnico, policijo in razne institucije kot pravo mesto. Zdaj ima Huaco le 400 ljudi. Vsi so starejši ali otroci, ker gredo vsi mladi v Jachal, San Juan ali celo Buenos Aires študirat in delat. Tako težka je situacija, da večina otrok hodi v šole, ker jim tam dajo jesti. Če jim ne bi dali jesti, bi že zelo majhni delali na njivi.

Mogoče se vprašate, zakaj gremo pomagat tem ljudem 1400 km daleč, če 10 km od šole najdemo tudi „ville miserije“?

V „villah“ imajo skoraj vsi svoj televizor, video, snemalec, nikdar jim ne manjka kruha na mizi, tam pa nimajo nič, a so ponižni, radi delajo, samo nimajo kaj. Sejati ne morejo, ker je zelo slaba zemlja, industrije pa nimajo. V Buenos Airesu je polno zemlje in dela, samo da ljudje nočejo delati.

Najvažnejše delo, ki ga opravljamo v teh šolah, je to, da jih učimo, saj je to njihov najvažnejši problem. Na primer, kako lahko razložiš fantu, naj ne ubija „vinčuke“ s prstom in da ga lahko ena tako majhna živalica ubije? Moramo iti z mikroskopom in jim razložiti vse. Tudi jih učimo risati, jim pokažemo na diapozitivih morje in razne živali, ki jih oni ne poznajo. Skupaj s to pomočjo peljemo v šolo razne vrste reči, kakor živež, obleke, zvezke, igrače, knjige, zdravila in drugo, da jim olajšamo življenje.

Za letos imamo programirano peljati tja čebelarke materiale, seme (npr. koruza, razno sočivje, čebula) in vse, kar lahko zberemo. Potrebovali bi tudi vozilo od Buenos Airesa pa do vsake šole. Tam pleskamo šole, popravljamo postelje in razne reči. Tudi rabimo npr. barve, les, ploščice, da lahko to naredimo. Najvažnejša pa so živila, ki se ne pokvarijo.

Važno pa je tudi, kar nam učencem pusti to delo. Zelo nam utrdi argentinsko zavednost, ker vsi mislijo v šolah Buenos Airesa, kadar se dvigne zastava, da je le kos blaga. Ko pa pridemo iz teh krajev, jo veliko bolj spoštujemo.

Da bi lahko ti ljudje boljše živeli, vas prosimo, če lahko vsak po svoji moči ali po podjetju pripomore k temu. Za vsak dvom me lahko kličete na telefon 362-7215/1346

Na sredi puščave je Malimán v provinci San Juan

Edino bogastvo tistih krajev.

Voda je globoko v vodnjakih.

(delo) in 362-9754 (dom); lahko tudi kličete v šolo na telefon 97-7981/3913 (prof. Gagna, Hartzstein, Rosetti).

Vsi darovi se sprejemajo v šoli (Urquiza 277 in Moreno, Once, Capital), lahko jih pa tudi gremo iskat.

Zahvaliti se moram gospodom, ki so lansko leto pripomogli za ta Operativo: Janez Pleško, Franci Markež in Jože Korošec.

Zahvaliti se moram tudi vsem, ki bodo v bodočnosti pripomogli k temu.

Naj živita argentinski in slovenski narod!

Otroci pri zajtrku v šoli.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

TOLMIN — Na srečanju jamarskih reševalcev iz Slovenije in dežele Furlanije-Juljske krajine je sodelovalo okoli 60 oseb. Vaje v reševanju, preverjanju reševalne tehnike, vzdržljivosti in telekomunikacijskih zvez se je udeležilo štirideset oseb. Za prostor so uporabili Pološko jamo, ki je globoka kakih 700 metrov, je pa zaenkrat s svojimi enajst kilometrov dolgimi (odkritimi) hodniki najdaljša slovenska neopremljena jama. Slovenska jamarska reševalna služba šteje okoli šestdeset članov in je v zadnjem času prejela kar zadostno opremo za reševanje ponesrečenih jamarjev. Služba bo imela še posebno vlogo, če se bodo jamarji lotili raziskovanja pod Kaninskim pogorjem, v Skalarjevem ali Černelškem breznu in doseči 1.800 metrov pod površjem; s tem bi dosegli rekordno točko. (Do sedaj je najnižja točka pod površino 1.100 metrov).

LJUBLJANA, MARIBOR — Druga godba 93 je že deveta izdaja festivala, na katerem nastopajo ansambli, domači in tuji, ki so letos izvajali etnično glasbo iz raznih koncev sveta: albansko, sibirsko, egipčansko in črnafrisko. Njim so se pridružili še ansambli z „drugo“ glasbo, doma na Nizozemskem, v Avstriji in v Sloveniji. — Marjanca 93 pa je mednarodna (že peta) parada viž alpskih dežel. Muzikantje so bili iz Liechtensteina, Avstrije, Švice, Nemčije, Hrvaške in Slovenije, kar naj bi pokazalo na Marjaničino evropsko popularnost.

LJUBLJANA — Ob 300-letnici Janeza Vajkarda Valvasorja so pripravili štiridnevno zgodovinsko-turistično potovanje, ki je začelo na gradu Bogenšperk (Valvasorjevo domovanje). Obiskali so Muljavo, Rašico, Velike Bloke, Cerknico, Borovnico, Ljubljano, Kresnice, Litijo in nazaj na Bogenšperk. Potovanja se je udeležilo okoli 20 jezdecev in nekaj potovalnih vozov.

HOTOVLJA — V tem naselju živi 211 prebivalcev, ki so se odločili za zamenjavo imena: do sedaj se je naselje imenovalo Hotavlje pri Poljanah, po novem pa bo Hotovlja. Škofjeloška občina bo nosila stroške preimenovanja in preoštevilčenja stavb, občani pa stroške zamenjav osebnih dokumentov.

ROGAŠKA SLATINA — Slatino iz Rogaške polnijo zdaj tudi v plastenkah. Nova polnilna linija lahko napolni v eni uri 10.000 politrskih ali 5.000 poldrugi liter velike plastenke z mineralno vodo. V Rogaški hočejo dopolniti linijo s strojem za avtomatsko paletiziranje, kasneje pa bi še sami radi izdelali plastenke.

JESENICE — Voda, ki priteka iz ka-

ravnškega predora in ki so jo hoteli prodajati pod imenom Julijana, nima primernege cevovoda. Od priteka pa do polnilnice mora skozi 6.500 metrov cevovoda iz PVC, ki je položen po površini, brez vsake zaščite pred zmrzovanjem ali poletnim pregretjem, ki lahko poškoduje cevi. Če bo družba Perne hotela začeti s polnitvijo, bo morala prej — poleg drugih, juridičnih problemov — popraviti ali zamenjati cevovod.

LJUBLJANA — Pivovarna Union je poslal na slovenski trg dve vrsti brezalkoholnih pijač: oranžado Sola orange in kolo Sola cola. Formulir osvežilnih pijač so razvili sami in prilagodili domačemu okusu, ki ima rajši bolj osvežilne in manj sladke brezalkoholne pijače. Ponujajo jih v pločevinkah in poldrugi liter velikih plastenkah.

LJUBLJANA — Vse več je beračev po ljubljanski ulicah, ki prosjajo, preprodajajo kavo, devize ali vsiljujejo pri semaforjih čiščenje avtomobilskih vetrobranskih stekel. Največ jih je srečati okoli Tromostovja, na železniški in avtobusni postaji, na osrednji tržnici, na Miklošičevi cesti. Zakonika po novi ustavi o tovrstnem beračenju, klatenju ali prekrških zoper javni red še ni, zato lahko policija in sodišča ukrepajo še po starem, „samoupravnem socialističnem“ zakonu. Podatki kažejo, da so večina prijetih tuji državljani, ki jih denarno kaznujejo ali tudi „odstranijo“ iz Slovenije.

PIVKA — Pred 120. leti je prvič odpeljal vlak na progi, ki povezuje s hrvaško Reko. Za to priliko je primorsko numizmatično društvo izdalo priložnostni poštni žig, ilustrirano poštno dopisnico in spominsko razglednico.

NEW YORK, ZDA — Ameriška univerza Columbia v New Yorku je podelila Sonji Kravanja, ki že trinajst let dela v ZDA, nagrado za izjemen prevod literarnega dela iz tujega jezika v angleščino. Kravanja je prevedla knjigo z naslovom Pastir, lovec Tomaža Šalamuna, ki obsega 70 njegovih pesmi. Prej je prevedla že Aleša Debeljaka Slovar tišine, naslednje leto pa se bo lotila romana Draga Jančarja Posmehljivo poželjenje in slovenskih narodnih pripovedk.

LJUBLJANA — V ljubljanski porodnišnici so odprli laboratorij za molekularno genetiko. S tem je postala edina ustanova v Sloveniji, ki lahko z najsoodobnejšimi laboratorijskimi diagnostičnimi napravami pravočasno ugotovi, če bo še nerojen otrok imel duševne ali telesne poškodbe. Za to nabavo je čez sto zasebnikov ali podjetij darovalo po sto tisoč nemških mar.

LJUBLJANA — Pri Črni vasi na ljubljanskem Barju je Društvo za eksperimentalni turizem začelo postavljati kolišče, ki bo nosilo ime Bober. Na njem bo zgodovinski in naravosovni muzej, spominska soba Janeza Jalna pa tudi demonstrativne delavnice, v katerih bodo obiskovalci sami lahko izdelovali drevake, oblikovali glino in druga ročna dela. Za kolišče bodo uporabljali les, glino in slamo.

LJUBLJANA — Adria Airways je morala zaradi nizke zasedenosti med Ljubljano in Tel Avivom odpovedati tedenske polete. Izraelski turisti radi obiskujejo slovenska zdravilišča, vendar njihovo število ne zadošča. Pri Adriji so povedali, da za nobeno progo niso naredili take promocije, kot za to, vendar ni bilo zadovoljivega uspeha. Povprečno so zadnje mesece imeli na tedenskih voznjeh od 10 do 15 potnikov. Ostane le še možnost za čarterske polete.

LJUBLJANA — Dr. France Bernik, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je bil sprejet kot član Evropske akademije znanosti in umetnosti. Bernik je že četrti Slovenc, ki je član EAZU.

Osebne novice

Rojstvo: 9. avgusta je bil rojen Tomaž Pleško, sin Janeza in Marcele roj. Rugo. Čestitamo!

Krsta: V farni cerkvi v Lomas del Mirador je bila 7. avgusta krščena Florencia Belén Esquivel, hčerka Daniela in ge. Monike roj. Bezljaj. Botra sta bila Mirko Bezljaj ml. in Adriana Esquivel.

V soboto, 14. avgusta, je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Ana Lucija Malovrh, hčerka Marka in Ane Marije roj. Podržaj. Botra sta bila Anton Malovrh in Angelca Podržaj. Krstil je dr. Jurij Rode. Srečnima družinama iskreno čestitamo!

Poroka: V soboto, 14. avgusta sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Franci Gorše in Dorica Heller. Priče so bili ženinova mati ga. Ivanka Gorše roj. Steklasa in ženinov brat Janko Gorše ter ga. Slavka Heller roj. Bavčer in nevestin brat inž. Artur Heller. Poročil ju je dr. Jure Rode.

Novoporočencema čestitamo in želimo vso srečo!

Glasbeno doživetje — koncert baritonista Marka Finka

Rojaki, ki se zbirajo pri redni slovenski službi božji v Slomškovem domu, in številni gostje so bili v nedeljo, 1. avgusta obdarjeni s prelepim glasbenim doživetjem. Baritonist mednarodnega slovesa Marko Fink in talentirani mnogoobetojoči pianist prof. Ivan Vombergar sta nam poustvarila nekaj glasbenih biserov mednarodne in slovenske verske glasbe.

Predsednik Slomškovega doma lic. Marjan Schiffrer je uvodoma pozdravil oba glasbenika, oba nekdanja učenca Slomškove šole in jima zaželel še mnogo uspehov na njuni glasbeni poti. Nato je kulturna referentka Alenka Poznič podala kratek opis dosedaj glasbene poti obeh umetnikov in predstavila program kratkega koncerta.

Kot predokus koncerta nam je Marko že med obhajilom izvajal skladbo C. Francka Panis Angelicus. Po službi božji pa je izvajal naslednji spored: Friderik Händel — iz oratorija Mesija, prva basovska arija, Johan Sebastian Bach — iz božičnega oratorija Grosse Herr und starker König, Giacomo Puccini — iz slavnostne maše Crucifixus, Lovro Hafner — Mati svetih bolečin, Stanko Premrl — Rože za Marijo, Stanko Premrl — Mariji, Alojzij Mav — Otrok sem tvoj, P. Grisbacher — Pri Mariji in Franc Schubert — Ave Marija.

Marko Fink ni samo obdarjen s čudovito žametnim glasom, za tem se skriva še nešteto ur trdega študija, marveč ima tudi dar, da se vživi v skladbo in jo podaja res doživeto. Ker je tudi prepričan vernik, mu zvene verske skladbe kot prava molitev. Hvaležni smo Marku, da se iz svetovnih odrov in katedral vrača tudi med nas in nam olepša življenje s svojim petjem, saj končno je tudi eden od namenov vsake glasbe. Prof. Ivan Vombergar je z obzirno spremljavo razumel svojo vlogo in z dobro igro nakazal, da se odpira pred njim uspešna glasbena pot.

T. J.

SLOVENSKA PRISTAVA

27. občni zbor

V prijetnem vzdušju je v nedeljo, 1. avgusta Društvo Slovenska pristava pregledalo opravljeno delo v pretekli poslovni dobi. Po nedeljski maši so člani, med katerimi je bilo lepo število mladih, zasedli gostinsko sobo in prisostvovali ter sodelovali pri letnem obračunu društva.

Po pozdravnih besedah predsednika Janeza Jelenca in spomina umrlih članov Franca Flisarja in dr. Julija Savellija so sledila poročila odbornikov. Iz njih je bilo razvidno, da je Pristava živa, raste in se razvija na raznih poljih. Razvidno je bilo tudi tesno sodelovanje raznih skupin, krožkov ali odsekov, saj je o nekaterih prireditvah in nastopih bilo slišati tudi pri dveh ali treh poročilih. To tudi kaže na povezanost treh generacij, ki složno in brez večjih težav skupaj delajo v prid pristavske skupnosti.

Dosedanji odbor je izpolnil svojo dobo in na predlog nadzornega odbora dobil razrešnico s pohvalo od zbranih članov. Zatem so sledile volitve za novo poslovno dobo. Ker je pač edino listo predstavil odbor, je tudi to bilo hitro opravljeno. Sestava je sledeča: predsednik Janez Jelenc, podpredsednik Andrej Golob, tajnik Tomaž Rant, tajnikov pomočnik Frenk Klemenčič, blagajnik Andrej Kostelec, kulturni referent Dominik Oblak, pomočnik kulturnega referenta Tone Tomažević, gradbeni referent arh. Ivan Kogovšek, pomočnik gradbenega referenta France Jerovšek, gospodar Polde Golob st., predstavnik krožka mater in žena Kristina Jerovšek, odbornik France Rant, predsednica šolskega sveta Prešernove šole Metka Kopač, mladinska referenta Bine Magister ml. in Nevenka Jelenc, nadzorni odbor: Nande Češarek, France Pernišek in Rudi Gričar.

V obravnavi so sledile še nekatere slučajnosti, nujne za uspešno delo na Pristavi. Smrt dr. Savellija je pustila Pristavo brez „Glasu“, ki že petnajst let povezuje Pristavčane. Končno bo spet prišel kmalu med nas. Druga skrb so fondi za vzdrževanje in izpopolnjevanje prostorov; zato so v prodaji (ki naj bi jo še okrepili) srečke z bogatimi dobitki. Tudi število članstva bo potrebno povečati in pritegniti k sodelovanju novih moči.

Ob koncu se je predsednik Jelenc zahvalil še posebej družinam odbornikov, ki so večkrat prikrajšane za njih družbo, in vse naprosil za sodelovanje pri nadaljnjem delu.

GB

NOVICE S PRIMORSKE

„REKA MOJEGA ŽIVLJENJA“ — večernice v čast škofu — spoznavalcu A. M. Slomšku je naslov kantate za soliste, glasbila in mešani zbor Jožeta Ropitza. Izvajali so jo v Štandrežu na Goriškem v organizaciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca in Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici. Izvajali so koroški glasbeniki pod avtorjevo taktirko. Besedilo za kantato je spisal pisatelj Alojz Rebula.

ŽIČNICA NA SV. VIŠARJE je z začetkom poletja spet — po dolgem času — začela prepeljevati romarje in izletnike.

ZBOR IGO GRUDEN iz Nabrežine je praznoval dve obletnici: moški zbor prepeva že 25 let, dekliški pa 20 let. Zbor vodi Ksenija Kos.

„Na plan, slovenski domobran!“

Preživeli borci slovenske domobranske vojske vabijo na 50-letnico Turjaka in Grčaric in 50-letnico ustanovitve slovenskega domobranstva, da se poklonimo spominu naših velikih mož iz tedanje dobe — ustanovitelja in pokrovitelja generala Leona Rupnika, verskega in idejnega sodelavca velikega škofa dr. Gregorija Rožmana. Tudi ne bomo pozabili junaškega šefa ljubljanske policije in njihovih sodelavcev. Poklonili se bomo spominu vseh naših zverinsko pobitih soborcev, kakor vseh naših rajnih po vseh kontinentih pri sveti maši in prireditvi pred spomenikom v nedeljo, 5. septembra 1993 ob 9.30 uri v Slovenski hiši.

Preživeli domobranci, udeležba je naša častna dolžnost!

MALI OGLASI

Še je čas za vložitev zahtevka za denacionalizacijo vaših nepremičnin v Sloveniji! Ponujamo vam pomoč. **Aleja Igljič Šef. Glavarjeva 45. 61000 LJUBLJANA** - Tel.: (38-61) 347-808, Fax: (38-61) 311-362 **Proyectos de Informática S.A.** - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

NEVESTE - 15 LET: Izdelava šopkov in naglavkov iz svežih cvetov. **Gabrijela Marolt** - Tel. 664-1656.

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. **Marko Mustar;** Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader** - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes oseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martin - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je **Juan Kočar**. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. **H. Yrigoyen** 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanj in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sredo, petek od 17. do 20. ure - Roque Saenz Peña 3245 - (1752) Lomas del Mirador - Tel.: 652-1910.

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 18 do 20 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarria 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolivar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

OBVESTILA

PETEK, 27. avgusta:

Kulturni večer SKA. Nastop baritonista **Marka Finka** ob 20.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 28. avgusta:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

V Našem domu v San Justu **Balantičev večer** v spomin 50-letnice njegove mučeniške smrti ob 20.30.

NEDELJA, 29. avgusta:

Obletnica **Rožmanovega doma** s sv. mašo in skupnim kosilom.

Mladinski dan v Carapachayu. Celodnevna prireditve.

Slovenska kulturna akcija

Kulturna večera

dr. Janez Zorec

O supernovah in smrti zvezd

V petek 3. septembra ob 20. v Slovenski hiši

Večer v spomin Ladislava Lenčka

V soboto 11. septembra z mašo ob 19.15 v Slovenski hiši

Naš dom

San Justo

**Spominska proslava
50-letnice smrti Franceta Balantiča**

bo v soboto, 28. avgusta 1993 ob 20.30.

SDO

SFZ

**V soboto, 5. septembra bo
23. MLADINSKI DAN
na Pristavi**

8.00 Začetek tekmovanj
11.00 Dviganje zastav
11.30 Sv. maša
13.00 Kosilo
16.30 Kulturni program
18.00 Skupaj bomo gledali nogomet
20.30 Prosta zabava

Srečanje mladih v Carapachayu

V nedeljo, 29. avgusta 1993

MLADINSKI DAN

Ob 8.00 začetek tekmovanja v odbojki
11.00 dviganje zastav in sv. maša
13.00 skupno kosilo
18.30 kulturni nastop

Po nastopu prosta zabava - sodeluje domači orkester

SKUPNO KOSILO VSEH DOMOBANCEV V ARGENTINI

ob 50-letnici ustanovitve

12. septembra na Pristavi

Čisti dobiček za Rožmanov dom

PETEK, 3. septembra:

Kulturni večer SKA. Predavanje dr. **Janeza Zorca** ob 20. v Slovenski hiši.

SOBOTA, 4. septembra:

27. dan ZSMŽ. ob 19 v Slovenski hiši:
Koncert: **Anica Rode, Luka Debevec** in prof. **Ivan Vombergar**.

NEDELJA, 5. septembra:

Maša za gen. **Rupnika, Hacina** in druge domobrance ob 9.30 v Slovenski hiši.

23. Mladinski dan na Pristavi ob 11.

SOBOTA, 11. septembra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

Kulturni večer SKA v spomin **L. Lenčka** z mašo ob 19.15 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 12. septembra:

Skupno kosilo vseh domobrancev v Argentini. Čisti dobiček za Rožmanov dom.

32. Mladinski dan v San Justu

27. dan Zveze slovenskih mater in žena

sobota, 4. septembra 1993 V SLOVENSKI HIŠI

Ob 18. uri sveta maša, nato

KONCERT

Izvajajo: **ANI RODE, LUKA DEBEVEC** in prof. **IVAN VOMBERGAR**.

„Trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami“ (Rimlj 8, 18)

V sredo, 18. avgusta je v ZDA po dolgi bolezni odšla v večnost, stara nad 100 let, naša mama, gospa

Antonija Krajnik roj. Likar

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Žalujoci: sin dr. **Pavel**, duhovnik, hčere: **s. Tončka** in **s. Rezka**, redovnici, **Martina** in mož **Jakob Beznik**, sestra **Marija Kušar**, snaha **Ani**, vnuki, pravnuki in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Clorinda, Cleveland, Milwaukee, Škofja Loka

SDO

SFZ

Sanhuška mladina vabi na

32. MLADINSKI DAN

„V znak zahvale in priznanja Argentini“

V nedeljo, 12. septembra 1993

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**
Director: **Valentín B. Debeljak**
Propietario: **Eslovenia Unida**
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 636-0841

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

Trilogija **Tarasa Kermaunerja**

**SLOVENSKI ČUDEŽ
V ARGENTINI**

je naprodaj v Dušnopastirski pisarni.
Cena 40 pesov.